

Studiekeuzecheck met entreetoets (II)

In een vorig blogbericht bepleitte ik dat in de matchingprocedure voor aspirant-studenten een entreetoets wordt opgenomen.¹ Een voorbeeld is de entreetoets Wiskunde die de Economische Faculteit van de VU begin juni aan haar aspirant-studenten voorlegt.² Zij waarschuwt hen dat ze niet alleen Wiskunde A (dan wel B) in hun eindexamenpakket moeten hebben opgenomen, maar dat ze voor het vwo-vak Wiskunde ook minimaal zevens hebben moeten scoren om voldoende kans van slagen te hebben in de opleiding. Bovendien wordt bij de start van de achtweekse cursus Kwantitatieve Methoden, begin september, verondersteld dat ze de voorkennis beheersen die behandeld is in het vwo-curriculum tot en met Wiskunde-A. In de vakbeschrijving van Kwantitatieve Methoden wordt daarom aangeraden tevoren de eigen wiskundekennis op te frissen aan de hand van dertien hoofdstukken uit het Basisboek Wiskunde van Van de Craats & Bosch.³ Met de entreetoets kunnen ze checken of er aanleiding is hun voorkennis alsnog in de zomer-vakantie op peil te brengen.

Het VU-magazine Ad Valvas (18/8/2015) signaleert dat de faculteit zelfs nog een stap verder gaat.⁴ Blijkens haar facebookpagina (17/8/2015) worden de aanstaande studenten gestimuleerd hun begin-niveau (tegen een geringe financiële vergoeding) bij te spijkeren met behulp van de online cursussen Pre-calculus en Calculus van het bedrijf SOWISO.⁵ Als alternatief wordt aangedragen dat de eerste-jaarsstudent in september en oktober tegen betaling een vijfweekse bijlescursus volgt die (parallel aan Kwantitatieve Methoden) in samenwerking met het bedrijf Bijlespartner georganiseerd wordt door de facultaire studievereniging Aureus.

In de facebooktekst wordt niet ingegaan op de vraag of het haalbaar is in acht weken de wiskunde-deficiënties weg te werken en tegelijkertijd de cursus Kwantitatieve Methoden met succes te doorlopen. De Economische Faculteit in Maastricht gaat ervan uit dat de meeste studenten met een eindexamen Wiskunde-A er goed aan doen vóór 1 september de SOWISO-cursus Calculus en Pre-calculus te doorlopen en dat zij daar 80 studie-uren voor moeten uittrekken.⁶ Dat doet vermoeden dat het schier ondoenlijk is de VU-cursus Kwantitatieve Methoden in acht weken af te ronden tenzij de wiskunde-deficiënties reeds vóór 1 september zijn weggewerkt. Wie het op de bijlescursus in september en oktober laat aankomen, loopt een groot risico reeds vóór de kerstvakantie ernstige studievertraging op te lopen.

Laten we, resumerend, teruggaan naar het AdValvas-artikel. De auteur constateert dat het vwo-diploma volgens de Faculteit Economie niet genoeg is voor een succesvolle economiestudie. Dat is geen nieuws: de formele, wettelijke toelatingseis (CRITERIUM I) is tegenwoordig dat de student Wiskunde A (dan wel B) in zijn eindexamenpakket heeft opgenomen. Studenten uit oudere vwo-cohorten die geen Wiskunde in hun eindexamenpakket hadden opgenomen, moeten dus een voortentamen Wiskunde afleggen. Bij de studiekeuzecheck in juni wordt echter een aanvullend CRITERIUM II geïntroduceerd. Je moet niet aan de economiestudie beginnen indien je moeite hebt met Wiskunde. Als je niet de begaafdheid had om op het vwo zevens voor Wiskunde te behalen, dan kun je beter een andere studie kiezen.

Tot zover de studiekeuzecheck. Maar vervolgens tapt de faculteit uit een ander vaatje. Ook al heb je voldoende wiskundige begaafdheid (blijkend uit zevens voor Wiskunde in het vwo), dan nog kan je wiskundige beginniveau tekortschieten voor een succesvolle propedeusestudie. In de cursus Kwantitatieve Methoden wordt immers voorondersteld dat je de vwo-stof tot en met Wiskunde A perfect beheerst (CRITERIUM III). Deze vooronderstelling wordt niet gekwantificeerd, maar in extremo gedacht kan het erop neerkomen dat je begin september een beginniveau moet hebben bereikt dat niet met zevens doch met tien op het vwo-curriculum tot en met Wiskunde-A correspondeert. Dat is het nieuwsfeit dat door de AdValvas-journalist in de openbaarheid is gebracht.

¹ <http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/studiekeuzecheck-met-entreetoets> (1/8/2015).

² <http://www.vu.nl/nl/opleidingen/bacheloropleidingen/opleidingenoverzicht/c-f/economie-en-bedrijfseconomie/> (zie ook onder het kopje Veelgestelde Vragen)

³ <http://www.vu.nl/nl/opleidingen/bacheloropleidingen/opleidingenoverzicht/c-f/economie-en-bedrijfseconomie/hoe-is-de-opleiding-ingedeeld/vakbeschrijvingen/index.asp?view=module&origin=50051685&id=51004930>
N.B. Ik heb niet uitgevlooid of deze dertien hoofdstukken *alle* stof van Wiskunde A dekken, en evenmin of ze stof omvatten die buiten het domein van Wiskunde B valt.

⁴ <http://www.advalvas.vu.nl/nieuws/vwo-diploma-niet-genoeg-voor-economiestudie> (18/8/2015)

⁵ <https://www.facebook.com/FEWEBVU?fref=nf> (17/8/2015)

⁶ <http://www.maastrichtuniversity.nl/web/Faculties/SBE/TargetGroup/Education/Bachelor/EconomicsAndBusinessEconomics/ProgrammeInformation/OnlinePreparatoryCourse/MathematicsSummerCourse.htm>

De introductie van CRITERIUM III roept de volgende vragen op:

a) Wettelijke studielast. Vwo-abituriënten met Wiskunde A of B in hun pakket kunnen aanspraak maken op toelating tot de universitaire economiestudie, ongeacht het cijfer dat voor dat vak gehaald is. De wettelijke studielast van het propedeuseprogramma bedraagt (niet alleen minimaal maar ook maximaal) 1680 uur voor de gemiddelde student. Het is in strijd met de wet als de studielast die voor de gemiddelde student gemoeid is met het opheffen van zgn. *informele wiskunde-deficiënties* niet wordt meegeteld in de studielast. In hoeverre leidt de invoering van CRITERIUM III tot een propedeutische studielast die voor de gemiddelde student hoger is dan 1680 uur?

b) Studeerbaarheid. Als de gemiddelde student over een redelijke wiskundige begaafdheid beschikt, mag hij verwachten dat hem in het tijdsbestek van 1 september tot 31 augustus een studeerbaar propedeuseprogramma geboden wordt waarin hij zonder overbelasting zijn zestig studiepunten kan verwerven. Ongeacht de vraag of het programma een bovenwettelijke studielast behelst, erkent de Economische Faculteit in Maastricht echter dat het programma bijkans ondoenlijk is tenzij de gemiddelde student vóór 1 september de SOWISO-cursus (tachtig studie-uren) voltooit. Moeten we daaruit concluderen dat het VU-programma, evenals het Maastrichtse programma, voor de gemiddelde student niet studeerbaar kan worden geacht in het tijdsbestek van 1 september tot 31 augustus?

c) Studeerbaarheid (vervolg). Indien bij de entreetest Wiskunde in juni wordt vastgesteld dat de gemiddelde aspirant-student Economie nog twee volle weken nodig heeft om wiskunde-deficiënties bij te spijkeren, rust op de faculteit dan niet de verplichting binnen het reguliere studieprogramma, begin september, plaats in te ruimen voor een facultatieve bijspijkerkursus die, voorafgaande aan de start van de cursus Kwantitatieve Methoden, gratis door de faculteit wordt aangeboden?

d) Afwenteling van onderwijskosten. Indien de ervaring leert dat de gemiddelde student bij de start van de economiestudie bijles nodig heeft om zijn wiskunde-deficiënties bij te spijkeren en de cursus Kwantitatieve Methoden met succes te doorlopen, is het dan niet logisch dat de kosten van die bijles door de faculteit gedragen worden?⁷

e) Spelregels voor de matchingsprocedure. Aspirant-studenten moeten zich tegenwoordig vóór 1 mei aanmelden voor hun beoogde studie, waarna ze een matchingsprocedure moeten doorlopen om te toetsen of ze voldoende kans van slagen hebben in die studie (de zgn. studiekeuzecheck). Dit kan uitmonden in het advies de aanvankelijke studiekeuze te herzien.⁸ Zoals uit dit blogbericht blijkt, wordt deze procedure door sommige faculteiten tevens gebruikt voor het uitbrengen van een voorwaardelijk advies: "Er is niks mis met je studiekeuze, mits je jouw *informele wiskunde-deficiënties* vóór 1 september bijspijkt." Naar mijn oordeel riekt deze disclaimer naar vals spel. Als de faculteit eerlijk is, had zij haar advies moeten omdraaien: "We achten het niet raadzaam dat je voor onze studie kiest als je in juni niet geslaagd bent voor onze diagnostische entreetoets, maar je kunt natuurlijk proberen je beginniveau in de resterende tijd tot 1 september bij te spijkeren."

f) Een redelijke herstelperiode na het vwo-eindexamen. In de laatste week van mei zijn de vwo-eindexamens achter de rug en omstreeks 11 juni volgt de uitslag. De cruciale beleidsvraag is dan hoeveel hersteltijd aspirant-studenten (die rechtstreeks van het vwo komen) nodig hebben om op krachten te komen teneinde een frisse start in hun nieuwe studie te maken. Tel daarbij op de tijd die ze nodig hebben voor een vakantiebaantje, voor de deelname aan de introductieprogramma's in augustus, voor het vinden van huisvesting in hun nieuwe studiestad en voor het inrichten van hun nieuwe woonsteking. De vraag rijst of het niet domweg teveel gevraagd is óók nog van hen te verlangen een studietraject te doorlopen om zich inhoudelijk op hun nieuwe studie voor te bereiden?

Wes Holleman

weblog onderwijs 31-8-2015

<http://www.onderwijsethiek.nl>

⁷ <http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/doorgeschooten-rendementsdenken-iii> (6/5/2015)

<http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/bijles-voor-eigen-parochie-ii> (27/10/2013)

<http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/bijles-voor-eigen-parochie> (4/11/2011)

⁸ Numerus-fixus studierichtingen (zoals Economie in Maastricht) kennen een vroegere aanmelddatum, gevolgd door een decentrale selectieprocedure die omstreeks juni uitmondt in de beslissing dat de kandidaat al dan niet wordt toegelaten.